

Stenogrammid

XIII Riigikogu, V Istungjärk, infotund

Kolmapäev, 12.04.2017, 13:00

Toimetatud

13:00 Infotund

1. 13:01 Eelarvestrateegia ja sellest tulenevad eelnõud

2. 13:16 Valitsemiskultuur

3. 13:32 Rail Balticu lepingu ratifitseerimine

4. 13:43 Teadus- ja arendustegevuse strateegia

5. 13:58 Eelarve

13:00 Infotund

14:58 Esimees Eiki Nestor

Austatud Riigikogu, tere päevast! Alustame infotundi.

Kohaloleku kontroll, palun!

Kohaloleku kontroll

Täiskogu istungil on hetkel kohal 50 Riigikogu liiget. Valitsusliikmetest on infotunnis peaminister Jüri Ratas, majandus- ja taristuminister Kadri Simson ning sotsiaalkaitseminister Kaia Iva. Sooviavaldusi arvestades annan täna kahe lisaküsimuse võimaluse nii küsijale kui ka kogu täiskogule.

1. 13:01 Eelarvestrateegia ja sellest tulenevad eelnõud

14:58 Esimees Eiki Nestor

Esimene küsija on Andres Herkel ja küsimus on peaminister Jüri Ratasele. Palun!

14:58 Andres Herkel

Aitäh, härra esimees! Austatud peaminister, kõigepealt tänan, et saite tulla! Me oleksime hea meelega teiega diskuteerinud juba esmaspäeval, aga siis olid teil pikad arutelud eelarvestrateegia üle. Ma saan aru, et need arutelud jäid pooleli. Aga me saame aru ka sellest, et te kavatsete välja tulla mitmete maksumuudatustega. Samuti kavatsete muuta eelarve baasseadust nõndaviisi, et lubada eelarvedefitsiiti. Minu esimene küsimus on selline: milliste seadusmuudatustega ja millal valitsus meie ette tuleb? See poolaasta on eelnõude korralikuks menetlemiseks meil siin varsti juba ammendumas. Kas te annate selge lubaduse, et need eelnõud tulevad meie ette korrektselt, mitte sellise kobarmuudatusena, nagu te eelmise aasta lõpus kiirustades tegite?

14:58 Peaminister Jüri Ratas

Austatud Riigikogu esimees! Auväärt Riigikogu liikmed! Hea küsija, aitäh küsimuse eest! Eks ma tajusin selles tänus natukene ka kriitikat, mida Riigikogu liige valitsuse suunas tegi, ja ma arvan, et see on õigustatud. Ma arvan, et see on õigustatud. Ju see tähelepanu juhtimine käis selle nädala esmaspäeva ja arupärimiste kohta. Vastab tõele, et Vabariigi Valitsus kaalus pingeliselt, mis ajal riigi eelarvestrateegiat arutada. Meie soov oli arutada seda sel korral natukene teistmoodi kui varasematel aastatel. Mõte oli see, et ei tasu igal neljapäeval istuda poole ööni või kauemgi valitsuskabineti nõupidamisel, vaid püüda arutada sisukamalt ja tempokamalt. Ma arvan, et see õnnestus päris hästi. Me olime Lääne-Virumaa Vihula vallas kaunis Sagadi mõisas, kus me arutasime riigi eelarvestrateegiat. Kaalusime tõsiselt ka teisi

päevi, aga tuli välja, et oli ainult see võimalus. Igall juhul ma võtan selle kriitika vastu. Te küsisite, millal Vabariigi Valitsus tuleb välja oma ettepanekutega ja kas ta teeb seda korrektselt. Loomulikult tehakse korrektselt. Te küsisite, kas on tulemas kobarseaduste eelnõusid. Ma arvan, et kobarseaduste eelnõusid peaks olema nii vähe kui võimalik. Mina isiklikult neid kindlasti ei toeta. Me soovime anda riigi eelarvestrateegiast tulenevad maksumuudatused üle ühelt poolt nii kiiresti kui võimalik, aga teiselt poolt ka väga tõsiselt läbi kaalutuna. Nagu te isegi ütlesite, peavad need olema korrektselt ette valmistatud. Ma olen täiesti kindel, et Riigikogu saab neid menetleda kevadsessioonil juba lähimate nädalate jooksul.

14:58 Esimees Eiki Nestor

Esimene täpsustav küsimus. Andres Herkel, palun!

14:58 Andres Herkel

Aitäh, härra esimees! Austatud peaminister! Ega ma väga konkreetset vastust ei saanud, aga ma võtan teie loal seda siiski lubadusena, et kobareelnõu ei tule ja me saame maksumuudatusi ükshaaval käsitleda. Minu konkreetne küsimus puudutab aga seda haldusreformi puuduvat osa ehk siis omavalitsuste tulubaasi küsimust. Keskerakond ise on varem teravalt kritiseerinud seda, et haldusreformi seadusega kaasnevad aktid pole meieni jõudnud. Ja need ei ole senini siia jõudnud. Me tahaksime väga teada, kuidas need asjad toimuma hakkavad. Kuidas te kavatsete arvesse võtta Riigikontrolli viimast auditit, mis ütleb, et ainuüksi tulubaasi suurendamine ei lahenda seda probleemi, et omavalitsused on oma võimekuselt vägagi erinevad?

14:58 Peaminister Jüri Ratas

Suur tänu, hea küsija, sellele väga tõsisele teemale tähelepanu juhtimast! Kui te lubate, ma alustan küsimuse teisest poolest, kus te rääkisite Riigikontrollist. Valitsus võtab Riigikontrolli auditit ja aruannet väga tõsiselt. Minu meelest tuleb sellega paralleelselt vaadata ka Riigikohtu lahendit, mis on tehtud nüüdseks juba peaaegu seitse aastat tagasi, 2010. aasta märtsikuus. Riigikohus ütles tookord välja, et tuleb selgelt eristada kohalike omavalitsuste tulubaasi ja riiklikku tulubaasi, samuti eristada need ülesanded, mida täidavad kohalikud omavalitsused, ja riigi ülesanded. Ma arvan, et selles mõttes räägivad Riigikontrolli audit ja Riigikohtu lahend ühte keelt.

Te ütlesite väga õigesti, et Keskerakond on seda tugevasti kritiseerinud, et kohalike omavalitsuste ja keskvalitsuse ülesanded ei ole konkreetset ja täpselt jaotatud. Ja praeguse valitsuse soov ongi teha ära see, mis on jäänud juba mitmeid-mitmeid aastaid tegemata, see küsimus ära lahendada. Minu meelest on lahendus jõudnud juba peaaegu lõppfaasi. Kõigepealt ülesannete jaotuse osas, sest see puudutab väga tugevasti ka seda, et kui maavalitsused kaovad, kuidas siis ülesanded omavalitsuste ja keskvalitsuse vahel jaotuvad.

Nüüd teie küsimus tulubaasi kohta. Ma arvan, te peate silmas tulubaasi mudelit, mille järgi 2018., 2019. ja 2020. aastal on tõesti eelarves igal aastal 30 miljonit, mida see valitsusk koalitsioon on otsustanud kohalikele omavalitsustele juurde anda. Lisaks on siis eelmise valitsuse otsuse kohaselt riigi eelarvestrateegias aastail 2019–2020 vastavalt 15 ja 25 miljonit eurot. Ma arvan, et see konkreetne valem jõuab valitsuskabinetti hiljemalt selle kuu lõpus.

14:58 Esimees Eiki Nestor

Andres Herkel, palun teine täpsustav küsimus!

14:58 Andres Herkel

Härra juhataja! Austatud peaminister! Ma tulen eelarvestrateegia juurde tagasi ja küsin niimoodi: mis eelarvestrateegia prioriteetides muutub, võrreldes eelmise valitsuse omadega? Millist mõju avaldab see, et majandusprognoos liigub meil tänaste andmete pealt pigem 0,1% võrra allapoole? Kuna meil oli siin äsja üks kohtumine, siis ma küsin veel, kas elanikkonna kaitse, julgeolekuvarudesse ja laiapõhjalisse riigikaitse, mis on teie enda vastutusalas, ka midagi juurde tuleb.

14:58 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Kui te küsite, mis on muutunud, siis kindlasti on praeguse valitsuskoalitsiooni jaoks tõesti oluline majanduskasv, mida ka eelmisel kahel päeval riigi eelarvestrateegiat arutades rõhutati. Kõik majandusmeetmed, fiskaalpoliitilised meetmed tuleb heaperemehelikult rakendada, et me näeksime seda majanduskasvu, mida mitmesugused majanduse indikaatorid praegu Eesti ühiskonnas näitavad. Meie potentsiaal on suurem, kui majandus on viimaste aastate jooksul kasvanud. Kaitsevaldkond on kindlasti see, mille me riigi eelarvestrateegiat arutades prioriteediks seadsime, samuti tervishoiuküsimused ja tervishoiu jätkusuutliku rahastuse mudel. Loomulikult me ei saa üle ega ümber haridusvaldkonnast ning teadus- ja arendustegevusest. Teadaolevalt on ju selle aasta SKT kasvuks protsentides prognoositud 2,4, kui eelmisel aastal oli see 1,6. Ma arvan, et nüüd me peaksimegi tulema selle SKT lõhe juurde, mis kahjuks on siiani negatiivne. Ja see on koht, mida valitsus soovib väga tugevasti muuta. Me teame, et selle aasta potentsiaal on näiteks 2,8%, aga me suudame teha ainult 2,4%. Nii et siin tuleb need majandus- ja fiskaalpoliitilised meetmed usinasti käsile võtta, et meie majanduskasvu näitajad paraneksid.

Te küsisite ka sellise laiapõhjalise siseturvalisuse ja kaitsepoliitika valdkonna kohta, mis Riigikantselei kaudu peaministrile allub. Punkt üks – selle on heaks kiitnud ka julgeolekukomisjon –, mis tuleb riigil ära lahendada, on siiani lahendamata strateegilise kommunikatsiooni küsimus. Punkt kaks: lisainvesteeringud kaitsevaldkonda, kaitsepoliitikasse on 60 miljonit. Punkt kolm: siseturvalisus puudutab nii piirkondlikke politseikonstaableid kui ka kiirreageerijaid.

14:58 Esimees Eiki Nestor

Urmas Kruuse, palun!

14:58 Urmas Kruuse

Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt peaminister! Teie Exceli-vaba koalitsioonileping tundub praegu olevat nii põhjatu, et see maksutõusude kaskaad on nagu lõputu jada, seda lõppu ei olegi, mis on ühelt poolt paratamatus. Täiesti hämmastav on teie valitsuse liikmete käest kuulda aga seda, et tulevikus tuleb võimalus eelarve tasakaalu viia ja kõige suuremat kasu saab sellest ametisolev valitsus. Kuidas on teil üldse olnud võimalik veenda praegust rahandusministrit, kes esindab IRL-i ja kes on olnud valmis eelarve tasakaalu põhiseadusesse raiuma? Kas teile ei tundu natuke ebaõiglane ja Eesti riigi huvidega mängiv lasta eelarve tasakaalust välja ja kasutada seda ära ainult praeguse koalitsiooni huvides?

14:58 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile selle küsimuse eest! Ma alustan maksutõusudest, mida te mainisite. Maksutõusud on need, mida sai koalitsioonileppe tegemise käigus väga tõsiselt arutatud. Ja mitte ainult arutatud, vaid ka kuulatud majandus- ja ettevõtlussektorite esindajaid. Ma toon siinkohal ainult mõningad näited. Võtame näiteks majutusasutuste käibemaksu tõusu. Tõsi, seda ei otsustanud mitte praegune valitsus, vaid eelmine valitsus. See pidi tõusma 9%-lt 14%-le. Majutusasutuste esindajate sisend oli selline, et see mõjub kindlasti negatiivselt Eesti turismisektorile ja vähendab turistide tulekut siia, mistõttu uus koalitsioon ei pidanud seda tõusu õigeks. Me jätkame 9% peal. Teine asi, mille eelmine valitsus oli samuti sisse kirjutanud, oli diislikütuse aktsiisi tõus järgmise, 2018. aasta algusest. See puudutab väga laialdaselt just Eesti majanduskeskkonda ja oli samuti tõsiselt arutelu all. Praegune koalitsioon ütles, et ei, me ei ole nõus diislikütuse aktsiisi tõusuga, mille eelmine valitsus oli kokku leppinud. Kui te küsite eelarve tasakaalu kohta, siis ma arvan, et siin on kolm peamist märksõna. Eelarve tasakaal kindlasti ei muutu, eelarve tasakaal pole oluline mitte ainult IRL-ile. Aga võin teile kinnitada, et IRL seisab selle eest ka praeguses valitsuses. Teine märksõna on see, et eelarve tuleb muuta paindlikumaks. Ja kolmas märksõna on seesama SKT lõhe, mis on negatiivne. See on parim majanduse indikaator, mille kohta riigi spetsialistid ütlevad, et seda tuleb muuta. Selle kaudu me soovime minna eelarvestrateegias paindlikumaks, et majandust ergutada ning majanduskasvu suurendada.

14:58 Esimees Eiki Nestor

Taavi Rõivas, palun!

14:58 Taavi Rõivas

Aitäh! Kui me vaatame Rahandusministeeriumi täna avaldatud vaadet teie valitsuse eelarvepoliitikale, siis võime järeldada, et te soovite tõepoolest väga jõuliselt ja väga selgelt muuta Eestile palju edu toonud eelarvepoliitikat ja lasta eelarve suurde puudujääki. Koguni nii suurde, et isegi peale kuut uut maksu, mida te kavatsete kehtestada, on keskvalitsuse puudujääk suurem, kui oli majanduskriisi haripunktis 2009. aastal. Kui see on tasakaal, siis on meie arusaamad eelarve tasakaalust ikka väga-väga erinevad. Nagu ma näen, on teie valitsusel plaanis vaid mõne aastaga kulutada ligi üks kolmandik Eesti riigi reservidest ehk poolteise aasta kaitsekulude jagu. Kuidas te õigustate seda, et me hakkame nüüd elama tuleviku arvel?

14:58 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! Ma kordan üle, et valitsusliidul on n-ö puust ja punasena kirjutatud koalitsioonileppesse järgmised sõnad: "Hoiame riigieelarve keskmisena struktuurses tasakaalus." Seda me kindlasti ei muuda, see on kõigi koalitsioonipartnerite ühine soov ja huvi. See on punkt 1.

Punkt 2. Te küsite, mida tehakse riigieelarves järgmiste aastate jooksul riigi eelarvestrateegia kaudu, et tõesti sellest SKT lõhest, sellest negatiivsest seisust välja tulla. Mida me teeme? Näiteks 2018. aastal saab Eesti riigis olema läbi aegade kõige suurem investeeringute maht – ca 1,4 miljardit. Väga paljud majandusspetsialistid ja ka auväärt Eesti Pank on öelnud, et tegelikult on meil investeeringutega praegu probleem.

Kui te räägite sellest –0,5%-st, siis see suurusjärg on ca 110–115 miljonit ja täpselt selle 110–115 miljonit soovib tänane koalitsioon panna strateegilisteks investeeringuteks. Olgu siinkohal öeldud, et mitte ükski sent sellest, mida koalitsioon soovib laenata, ei lähe püsikulude või jooksvate kulude katteks. Me räägime ainult strateegilistest, väga olulistest investeeringutest, mis parandaksid Eesti majanduskeskkonda, mis kindlustaksid Eesti inimestele parema elukeskkonna, olgu need siis paremad ja turvalisemad sõiduteed, kiirem raudteeühendus, olgu need näiteks investeeringud infotehnoloogia valdkonda, et ka hajaasustusega piirkondades saaksid inimesed kiirema internetiühenduse, või olgu see märgilise tähtsusega rahvusvaheline konverentsikeskus.

14:58 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

2. 13:16 Valitsemiskultuur

14:58 Esimees Eiki Nestor

Järgmise küsimuse peaminister Jüri Ratasele esitab Kristen Michal. Palun!

14:58 Kristen Michal

Aitäh, esimees! Hea peaminister! Kohtusime viimati reedel ühel suurel üritusel igati isamaalises vaimus ja sellepärast ma küsin natuke sõbralikumalt kui muidu. Eelmisel nädalal selgus, et Tallinna propagandaaparaadi kuningas ehk Tallinna TV on suutnud vahepeal appi minna Venemaa hästi rahastatud tegelikkuse muutmise aparaadile. Tallinna TV-s on jõutud juba selleni, et elu Krimmis on parem kui Eestis. Saatejuht olla lausa huvi tundnud, miks Eestis ometigi sellest samamoodi vaimustuses ei olda. Lisaks leiti ühiselt, et Yana Toom – meenutuseks, et vahepeal nimetas ta Eesti välisministrit lausa lolliks – on suurepärane eeskuju, sest ta käib Süürias külas, küllap Assadil. Pealegi olevat Eesti poliitikutel aeg ka Krimmi minna. Hea peaminister, see on valitsemiskultuuri küsimus. Euroopaliku valitsemiskultuuriga ei sobi kokku, et peaministri erakond niimoodi propagandat teeb. Lisaks oled sa Eestis riigikaitse juht. Me mõlemad teame, et kesktelevisiooni on meil täpselt sama palju vaja kui uppujal sangpommi.

14:58 Esimees Eiki Nestor

Küsimus, palun! Aeg on läbi.

14:58 Kristen Michal

Sul on võimalus öelda, kas Tallinna TV-st tulev tekitab sinus tülga ja millal see kanal suletakse.

14:58 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh, austatud Riigikogu liige, selle küsimuse eest, mida te väga sisuliselt minuti ja kümne sekundi jooksul esitasite! Kõigepealt veel kord palju õnne teile selle olulise kursuse läbimise puhul! Eelmisel reedel oli tõesti meeldiv kohtumine ja ma arvan, et siit on hea edasi minna. Ega ma ei näinudki selles küsimuses midagi pahatahtlikku. Nagu te ütlesite, need on väga sisulised, analüüsitud küsimused, mida te esitate. Te teate ju väga hästi, olles olnud ühe Tallinna olulise linnaosa juhtivtöötaja või linnaosa vanem ja avaldanud linnaosa lehes infot, mida teie linnaosa parajasti teeb, et Eesti Vabariigi peaminister ei ole näiteks Kesklinna Sõnumite peatoimetaja ega Tallinna Televisiooni juht, ei ole ka ühegi ajalehe peatoimetaja. Küll aga ma arvan, et see mure, mida te juba siin mitmes infotunnis ja ka arupärimistes väljendate, on õige. See mure on tegelikult see, et Tallinna elukeskkond oleks parem nii Tallinna elanikele kui ka Tallinna külalistele. Seda enam tuleb sellist diskussiooni pidada enne kohalikke valimisi. Ma küll ei tea, kui õige on teha seda siin infotunnis, aga see on ju teie otsustada. Aga kui te neid küsimusi tõstatate, siis millest tuleks rääkida Tallinna puhul valimiste kontekstis? Ma arvan, et oluline on rääkida sellest, kas Tallinna elanikud on siin rahul või ei ole rahul, kas Tallinnas on elanike juurdekasv või ei ole. Ma toon teile näite. Ma võtan täiesti suvalised kuupäevad, näiteks 1. aprillil 2005 – muide, siis ei olnud minu erakond Tallinnas võimul – oli Tallinna elanike arv suurusjärgus 401 821. Kui me võrdleme seda 2017. aasta 1. aprilli seisuga, mil see arv oli 444 591, siis on kasv üle 10%.

14:58 Esimees Eiki Nestor

Kristen Michal, esimene täpsustav küsimus.

14:58 Kristen Michal

Aitäh! Hea peaminister, jätkame siis samal teemal. Tallinna TV kui maksumaksja rahakoti kuritarvitamise kohta Keskerakonna poolt on tugevalt arvamust avaldanud opositsioon siin saalis ja mujal, samuti Eesti Päevaleht, Postimees, Delfi ja kõik teised kanalid – paraku kurtidele kõrvadele täiesti kindlalt. Samal ajal loen, kuidas Tallinna TV loodetavasti viimane juht räägib Eesti Ekspressis uhkelt, et olevat olnud saade, kus ei olnud ühtegi keskerakondlast. Eelmisel nädalal ületati minu meelest uus valulävi ja seda ei tehtud mitte Eesti seest, vaid seda tegid meie head hõimuvennad Soomest. Soome suursaadik küsib, miks ometi on maksumaksja raha eest Keskerakonna juhtimisel eetris saated, kus muu hulgas eitatakse Eesti okupatsiooni. Jüri, sina oled peaminister, sest sa oled Keskerakonna juht, ja juht vastutab. Kas sa oled võimeline oma Tallinna jüngritele ütlema, et okupatsioon oli reaalne kannatus, mitte müüt? Millal Eestile ja juba ka Soomele häbi tegev Tallinna Televisiooni kanal suletakse?

14:58 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Olen nõus, et juht vastutab, ja jagan täielikult seda seisukohta, sada protsenti. Jagan ka seda põhimõtet, et omavalitsused on Eestis autonoomsed. Edasi, kui te viitasite siin ajalehtedele ja sellele televisioonile, siis ma ütlen kindlalt välja, et ühtegi omavalitsuse ajalehte või, ma ei tea, televisiooni või ükskõik missugust väljaannet ei saa ükski erakond kuritarvitada. Seda ei tohi olla! Te rääkisite ka, ja õigustatult, sellest piinlikust loost, kus Soome Vabariigi suursaadik Eestis pidi reageerima. See on piinlik. Aga minu teada on Tallinna Televisioon selle saate või selle programmi edasise näitamise ka lõpetanud. Te ütlesite, et te soovite jätkata vestlusi Tallinna linna teemadel. Kui see on Riigikogu liikme soov, siis ma kindlasti diskuteerin nendel teemadel edasi. Te küsisite, millal üks või teine asi Tallinna linnas suletakse. See on linnavolikogu otsus, tegelikult on see isegi Tallinna linna elanike otsus. Ja kui soovitakse muuta Tallinna linna juhtimist, siis selle otsuse saab teha järgmine linnavolikogu, mis valitakse selle aasta oktoobrikuu keskel. Ma siiski soovitan teil, kui te olete Tallinnas valimistele tulemas – ei ole minu õigus öelda, kas linnapea kandidaat olete teie või Hanno Pevkur või kes täpselt on –, hoida fookust ühistranspordil, et see oleks kiirem, sagedasem ja et ühistransport oleks jätkuvalt tasuta. Ma soovitan hoida fookust ka rahvusvahelisel mõõtmel. Tallinn kandideerib 2019. aastal roheliseks pealinnaks, seal on 12 klassifikaatorit – rohelised pargid, vee kvaliteet, müratase jne. Täna on Tallinn jõudnud viie Euroopa linna hulgas lõppfinaali.

14:58 Esimees Eiki Nestor

Kristen Michal, palun teine täpsustav küsimus!

14:58 Kristen Michal

Aitäh, esimees! Hea peaminister, ma tänan nende soovitude eest! Ma siis küsin valitsemiskultuuri ja suunavalikute kohta veel laiemalt. Olin kaks aastat valitsuse miiniväljal, nagu ajakirjanduses seda kirjeldati, tegin majandus- ja taristuministri tööd. Selle aja sisse mahtusid Nordica asutamine, praamid, Tallinna–Tartu maantee laiendamine, Haabersti ja Russalka ristmik ja paljud asjad, millest siin juba oli juttu. Üks idee oli lihtsustada asjaajamist ja vähendada bürokraatiat ning Taavi Kotka, Keit Kasemetsa ja paljude teistega me saime sellele hoo sisse. Selle asja nimi oli nullbürokraatia. Me olime tegelikult üsna karmid lõhkuma bürokraatiat ka MKM-i haldusalas. Nüüd avan ma lehe ja loen, et Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi haldusalas on vaja juurde ühte asekanterit, kõrget ametnikku. Hea peaminister, mis on selle ametikoha loomise põhjus? Kui MKM sai varem asjad tehtud, kas sa oskad siis põhjendada nii, et tegelik põhjus välja ei paistaks, miks on vaja seda uut ametikohta luua?

14:58 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile selle küsimuse eest! Kuna meil on heaks kombeks siin poliitilist kultuuri kasvatada ja parandada, siis ütlen, et räägime parvlaevadest. Te ütlesite praamid, aga ju te mõtlesite parvlaevasid. Parvlaevaliiklus, Nordica, nullbürokraatia – kõik on kiiduväärt asjad. Kõik on kiiduväärt asjad, mis teie tegite, ja kindlasti neid häid asju valmistati ette ka juba enne teid. Praegune valitsus jätkab neid. Midagi ei ole teha, ka emotsionaalselt on tõesti tore istuda Nordicasse ja sõita koju, kodusesse Tallinna lennujaama. Seesama asi on ka parvlaevadega, mida te mainisite. Ma arvan, et hiidlased ja saarlased tunnevad rõõmu uutest parvlaevadest. Alati on oluline ka lõppfaas ning minu meelest on Kadri Simson ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium selle küsimuse väga hästi lõpuni lahendanud. Nüüd see liiklus ju praktiliselt juba toimub. Mõne nädala pärast tuleb ka parem parvlaevaühendus Hiiumaa ja Saaremaa vahele, Sõru–Triigi liinile. Nii et need on kõik õiged tähelepanekud, mida te mainisite. Nullbürokraatia. Ma ei oska nimetada ühtegi fraktsiooni siin Riigikogus, kes oleks bürokraatia vähendamise vastu. Kindlasti ei ole seda Keskerakond.

Nüüd, kui te räägite Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumist, siis te teate ju väga hästi, et tol ajal oli ühel asekanteril kaks valdkonda, energeetika ja ehitus olid koos. Nüüd oleme otsustanud, et tuleb geoloogiateenistus, mis läheb ühe asekanterli alla, ja me soovime tõesti ühte Eesti majanduse ja Eesti elu olulist sektorit, mis on ehitus, veel tugevamalt välja tuua. See ongi olnud peamine põhjus.

14:58 Esimees Eiki Nestor

Andres Herkel, palun!

14:58 Andres Herkel

Aitäh, härra esimees! Austatud peaminister! Eespool minu küsimusele vastates te ütlesite, et võtate Riigikontrolli väga tõsiselt. Riigikontroll on teinud ühe auditi selle kohta, kuidas kohalikud omavalitsused reklaami- ja kommunikatsiooniraha kasutavad – no ilmselgelt valimiste eesmärgil. See tehti peale eelmisi kohalike omavalitsuste valimisi. Eriti teravalt puudutas see Tallinna, osalt ka Tartut ja teisi linnu. Et te nüüd ei ütleks, et see, mis Tallinnas toimub, teid otseselt ei puuduta, siis ma küsin hoopis niiviisi. Mida te peaministrina teete näiteks haldusreformi kontekstis selleks, et omavalitsused ei kuritarvitaks avalikku raha niisugusel moel, nagu Keskerakond seda korduvalt ja väga häbematult on varem Tallinnas teinud?

14:58 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! Mida ma teen? Kõige lihtsam, mida ma saan teha, on väga selgelt ja üheselt mõista hukka igasugune omavalitsuse ajalehtede või mingi muu meediaväljaande selline ärakasutamine ühe erakonna huvides. Seda kindlasti ei saa olla. Need teemad, mida seal käsitletakse, peavad ikkagi, ma ütleksin, selle valla või linna elanikke informeerima. Seal peab olema adekvaatne info selle kohta, mis omavalitsuses toimub. Ma arvan, et siis on need vajalikud.

Te küsite Riigikontrolli ja elanike informeerimise kohta, et kas seda munitsipaalajalehte on vaja või mitte. Eks see on selline üsna subjektiivne hinnang. Kui me püüame natukene laiemale, objektiivsemale tasandile minna, siis minu teada telliti 2016. aasta sügisel tõsine hinnang ja analüüs sotsiaal- ja turu-

uuringute firmalt Factum & Ariko. Eesmärk oli saada ülevaade, kuidas Tallinna elanikud on rahul linna avalike teenustega, kuidas nad neid hindavad. Kindlasti oluline tagasiside. Tulemused ja faktid räägivad enda eest. Tallinna kui elukeskkonnaga – seesama elukeskkond, mida ka härra Michal soovib iga infotund meie debati kaudu parandada ja edasi arendada – on väga rahul või pigem rahul 95%. See on natuke vähem – palun vabandust! – kui EKRE viimase juhatuse esimehe valimisel. Palju õnne teile siinkohal! Niisiis, rahulolu on 95%. Oma linnaosaga on rahul 93% elanikest. Ja huvitav on, et see trend aasta-aastalt kasvab. Näiteks 2006. aastal oli rahulolu 69%.

14:58 Esimees Eiki Nestor

Külliki Kübarsepp, palun!

14:58 Külliki Kübarsepp

Aitäh, hea esimees! Hea peaminister! Minu küsimus puudutab valitsemiskultuuri ja lubadustest kinnipidamist koalitsiooni sees. Riigireformi erikomisjonis me oleme pidevalt küsinud, millal jõuavad Riigikokku eelnõud, mis puudutavad kohaliku omavalitsuse tulubaasi ja ülesandeid ning maavalitsuste reformi. Linnade ja valdade päevadel on koalitsiooni liikmed, näiteks Kiisler, Padar ja Sarapuu, väga selgelt öelnud, et kokkulepped saavutatakse aprillis ja need antakse aprillis ka Riigikogule üle. Eelviimasel erikomisjoni koosolekul öeldi, et 17. aprillil antakse üle maavalitsuste reformi seaduste pakett. Aprillis on Riigikogu istungid veel sel ja järgmisel nädalal. Te oleksite võinud näiteks selle nädala alguse asjad teha istungitevabal nädalal, mil rahvasaadikud oleksid saanud vabalt oma piirkonnas tööd teha ja teie oma mõisaistumisi teha. Kes valetab, kas koalitsioonisaadikud Riigikogus? Millal need eelnõud ikkagi siia jõuavad, kas nad jõuavad aprillis?

14:58 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! Mina ei julge küll öelda, et keegi valetab, ei opositsiooni ega koalitsiooni kohta. Ma arvan, et kõik tegutsevad selle nimel ja valutavad südant, milline see oluline tulubaasi uus mudel saab olema. See, mis 2009. aastal tehti, oli ebaõiglane, aga siis oli tõesti majanduslangus ja majanduskriis, ju siis oli vaja neid kärpeid toona teha. Kahjuks me ei ole seda SKT negatiivset lõhet siamaani ületanud. Praegu on aasta 2017 ja siamaani ei ole omavalitsusliitude palvele – ma pean silmas nii linnade liitu kui ka maaomavalitsuste liitu – reageeritud, kui nad on soovinud, et äravõetud tulubaas taastataks. Ma arvan, et ka see on hea, et eelmine valitsuskoalitsioon nägi riigi eelarvestrateegias 2018., 2019. aastaks ette lisavahendeid vastavalt 15 ja 25 miljonit.

Te küsisite ka maavalitsuste reformi kohta. Kabineti nõupidamisel on langetatud põhimõtteline seisukoht ja otsus, et see viiakse rahulikult, läbi analüüsitud läbi selle aasta lõpuks. Kui omavalitsuste liitumised on toimunud, siis jääb veel 2,5 kuud, et maavalitsused saaksid omavalitsusi aidata ja neile tuge pakkuda, ning 1. jaanuarist 2018 maavalitsused kaovad. Kui te küsite ajalise perspektiivi kohta, siis on tõesti olnud selline mõte, et ajagraafiku järgi võiks aprillis Vabariigi Valitsuse istungil langetada otsuse maavalitsuste ja tulubaasi kohta. Kabinetis leiavad sellel teemal aset tõsised nõupidamised. Ma usun, et hetkeseisuga peab riigihalduse minister sellest graafikust kinni.

14:58 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

3. 13:32 Rail Balticu lepingu ratifitseerimine

14:58 Esimees Eiki Nestor

Järgmine küsimus on majandus- ja taristuminister Kadri Simsonile. Jaak Madison, palun!

14:58 Jaak Madison

Aitäh, austatud Riigikogu esimees! Hea minister! 31. märtsil valmis Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis ühelauseline seaduseelnõu Rail Balticu lepingu ratifitseerimiseks. Juhuslikult sattus see olema samal päeval, kui Riigikontroll teatas, et koostab maikuuks sõltumatu ülevaate senistest Rail Balticuga seotud otsustest ja lepinguga võetavatest kohustustest. Veelgi enam, 3.

aprillil valmis ratifitseerimisseaduse eelnõu seletuskiri, mis viitab põhjendustega vigasele AECOM-i uuringule. Täielikult puuduvad viited uuele tasuvusanalüüsile. Sellest hoolimata saatis Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium eelnõu kooskõlastusringile. Siit ka küsimus. Miks otsustati teie juhtimisel saata eelnõu koos seletuskirjaga kooskõlastusringile, kui pole veel laekunud uue tasuvusuuringu tulemused ning läheb veel umbes kuu aega, enne kui sõltumatu Riigikontroll teeb oma analüüsi?

14:58 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson

Aitäh, lugupeetud Jaak Madison, küsimuse eest! Ma ütlen kõigepealt seda, et Vabariigi Valitsus otsustas kolme Balti riigi peaministri allkirjastatud rahvusvahelise lepingu saata Riigikogule ratifitseerimiseks alles peale järjekordse tasuvusuuringu valmimist. Selle tulemused avaldatakse Riias 24. aprillil. Kui me oleksime soovinud minna edasi tavapärasel tempos, siis oleksime võinud peale 31. jaanuari, kui peaministrid lepingu allkirjastasid, saata selle kohe Riigikogule. Teie tavapärasel töötempol vaadates oleks see olnud ratifitseeritud juba märtsikuus. Aga me leidsime, et teeme oma järgmise sammu, esitame eelnõu Riigikogule alles peale järjekordse tasuvusuuringu valmimist. Meil ei olnud sellist kohustust, aga me pidasime seda otstarbekaks.

Ma kordan siin veel üle, et kahjuks oli teie esitatud käsitus eksitav. Rahvusvaheline leping, millele kolm peaministrit allkirja andsid, oli ministeeriumidevahelisel kooskõlastusringil juba jaanuarikuus. See, mida me nüüd kooskõlastusringile saatsime, oli üks lause. See üks lause kõlab nii: "Ratifitseerida juurde lisatud Eesti Vabariigi valitsuse, Leedu Vabariigi valitsuse ja Läti Vabariigi valitsuse vaheline Rail Balticu raudteeühenduse arendamise kokkulepe, mis on allkirjastatud 2017. aasta 31. jaanuaril Tallinnas." Tunnistagem, et ministeeriumid saavad 15 päevaga – vajadusel võivad nad võtta ka 15 päeva – selle lause kooskõlastamisega hakkama, sest leping jõudis ministeeriumidevahelisele kooskõlastusringile juba jaanuaris. Riigikogule me esitame selle aprilli lõpus ja mul on majanduskomisjoni esimehega juba ka kokkulepe, et esimesel võimalusel – tuleb arvestada, et Riigikogul tuleb siis jälle istungivaba nädal – tutvustatakse tasuvusuuringu tulemusi ka Riigikogu majanduskomisjonile.

14:58 Esimees Eiki Nestor

Jaak Madison, palun!

14:58 Jaak Madison

Aitäh, austatud Riigikogu esimees! Hea minister! Ma mäletan veel väga selgelt, kui kriitiline te Riigikogu liikmena olite siin saalis AECOM-i uuringute suhtes, mis on enam kui kahtlased ega tugine tõsistele faktidele. Sellest hoolimata on 3. aprillil valminud eelnõu seletuskirjas viidatud ainult AECOM-i uuringutele ja tasuvusanalüüsile. Mis põhjusel te nüüd ministrina presenteerite siiski nii kooskõlastusringil kui ka Riigikogus AECOM-i uuringuid?

14:58 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson

Kuna kolme peaministri vaheline leping sisaldab endas kõiki eelmisi kokkuleppeid ja meile seni teada olevalt viimast tasuvusuuringut, mis on AECOM-i 2011. aasta uuring, siis sellele ka tuginetakse. See ütleb järgmist: Euroopa standardlausega raudtee, kus reisirongiliikluses saavutatakse kiirus 240 kilomeetrit tunnis ja kaubaliikluses 120 kilomeetrit tunnis, on Eestis kõige mõttekam ehitada trassil Rapla–Pärnu. Järgmise uuringuga on nii mõneski mõttes projekti täiustatud ja seal on juures ka objektid, mida AECOM-i uuringus veel ei olnud. Eelkõige on need objektid küll territooriumidel, mis ei asu Eestis, vaid on Lätis ja Leedus. Kui teile siin mõningaid nimetada, siis on seal Riia lennujaama ühendus ja on ka Kaunase–Vilniuse trass. Nii et uus, selle aasta kevadel valmiv uuring lihtsalt täiustab seni tehtud tasuvusuuringut, aga ei lükka ümber trassi valikut.

14:58 Esimees Eiki Nestor

Jaak Madison, palun teine täpsustav küsimus!

14:58 Jaak Madison

Aitäh, austatud Riigikogu esimees! Hea minister! Te mainisite, et Riigikogusse tuleb see eelnõu koos seletuskirjaga aprilli lõpus, kuid Riigikontroll saab oma sõltumatu analüüsi valmis alles maikuus. Miks

peab Riigikogu hakkama menetlema Rail Balticu lepingu ratifitseerimise eelnõu enne, kui me oleme saanud oma Riigikontrolli analüüsi tulemused?

14:58 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson

Minu teada on see kuupäev, mil Vabariigi Valitsus on otsustanud rahvusvahelise lepingu Riigikogule ratifitseerimiseks saata, aprilli lõpus. Majanduskomisjoni esimehega oleme kokku leppinud, et esimene arutelu toimub Riigikogu majanduskomisjonis 2. mail. See tuleneb sellest, et aprilli viimasel nädalal, kui uut uuringut Riias tutvustatakse, on Riigikogul istungivaba nädal ja 1. mai on teadupärast vaba päev. Seetõttu arutab majanduskomisjon ratifitseerimist esimest korda 2. mail. Pärast seda tulevad suure saali arutelud, sest rahvusvaheline leping vajab kahte lugemist. Mul on põhjust eeldada, et selleks ajaks on ka Riigikontroll oma uurimuse teinud.

14:58 Esimees Eiki Nestor

Martin Helme, palun!

14:58 Martin Helme

Aitäh, härra spiiker! Lugupeetud minister! Mul on meeles üks meie vestlus, kui valitsus oli vahetunud ja ma küsisin teilt kui värskest ministrilt, mis saab Rail Balticust. Siis sa vastasid, et Rail Balticut ei ole vaja kellelegi teisele peale Reformierakonna. Tuleb välja, et ilmselt siiski on. Ma mäletan ka seda, et Riigikogu liikmena kritiseerisid sa omal ajal väga ägedalt Juhan Partsi selle eest, et ta saatis valitsusse asju alailma kiireloomulistena, olgu siis tegu Rail Balticu, Estonian Airi või muude asjadega. Kas seal Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis pannakse midagi vee sisse, et kõik ministrid, kes sinna lähevad, hakkavad kiirkorras valitsuselt kooskõlastusi tahtma?

14:58 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson

Aitäh, lugupeetud Martin Helme! Kui ma püüan meenutada seda vestlust, et Rail Balticul on Reformierakonna märk küljes, siis praegu ei ole valitsuses tõepoolest ühtegi erakonda, kes püüaks n-ö kivist vett välja pigistada. Me suhtume sellesse valikusse mõistlikult ja oleme kokku leppinud, et kolme Balti riigi vahelist Rail Balticu arendust ei tehta kohalike raudteeühenduste arvel. Meil peab jätkuma riigieelarves vahendeid, et arendada ka praegusel rööpmelaiusel raudteetransporti, mis võimaldab reisijatevedu Tartu, Narva ja Pärnu suunal.

Nüüd kiirustamisest. Nagu ma teile mainisin, rahvusvaheline lepe kolme Balti peaministri vahel allkirjastati 31. jaanuaril. Kui me tõesti oleksime kiirustanud, siis oleks valitsus tavapärasel korras otsustanud saata selle Riigikokku ratifitseerimisele, öeldes, et aprilli lõpus, 24. aprillil avaldataval tasuvusuuringul ei ole tähtsust, sest rahvusvaheline lepe kordab üle kõiki neid kokkuleppeid, mis Eesti riigi nimel on juba varem tehtud. Vastupidi, selle jaoks, et ennetada Riigikogu lisaküsimusi seoses uute infokillukestega, võtsime aja maha. See, et Vabariigi Valitsus otsustab eeldatavasti alles aprilli viimasel istungil saata selle lepingu Riigikokku ratifitseerimisele, on väga mõõduka tempo valimine. Meie eeskujul on samasuguse tempo valinud ka Leedu. Riigikogus on nii nagu iga rahvusvahelise leppe puhul võimalik pidada arutelu ja teise lugemise lõpus rahvusvaheline lepe kas ratifitseeritakse või mitte. Nii on olnud see ka teiste rahvusvaheliste kokkulepete puhul. Kindlasti ei ole siin tegemist kiirustamisega. Tegemist on pikaajalise projektiga, millest me saame rääkida veel järgmise üheksa aasta jooksul, kuni trass sõidetavaks muutub. Igasugune arutelu ja kriitika on nii mahuka protsessi puhul igati vajalik. Nii et tänan teid kriitilise abi eest!

14:58 Esimees Eiki Nestor

Aitäh, proua minister! Vastus venis pikaks. Andres Ammas, palun!

14:58 Andres Ammas

Aitäh, lugupeetav eesistuja! Lugupeetav minister! Osalesime eile õhtul teiega koos ühes telesaates, kus teemaks oli eelarve tasakaal ja muu hulgas struktuurne tasakaal. Struktuurne tasakaal teatavasti ei hõlma teatud suuri ühekordseid kulutusi. Kuidas käsitletakse Rail Balticule tehtavaid kulutusi, kas need lähevad eelarve struktuurse tasakaalu sisse või ei lähe?

14:58 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson

Ma tänan! Rail Balticu puhul on teada, et Eesti trassi kogumaksumus saab olema 1,3 miljardit, millest 250 miljonit on Eesti omafinantseering. Siin on kohane öelda, et senimaani on tehtud kulutusi väga väikeses mahus. Eelmise aasta lõpuks oli tehtud kulutusi 2,8 miljonit. Tänavu on eelarves meie omafinantseeringuks 46 miljonit eurot, eelkõige on see siis mõeldud lennujaama trammiliinile, Muuga multimodaalse terminali planeerimisele, ka arheoloogilistele uuringutele ja trassi edasisele projekteerimisele, sh Ülemiste ja Pärnu reisirajooni projekteerimine. Ja need kulutused, mis tulevad meie enda eelarvest, lähevad arvesse ka meie eelarve tasakaalu puhul.

14:58 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

4. 13:43 Teadus- ja arendustegevuse strateegia

14:58 Esimees Eiki Nestor

Järgmine küsija on Krista Aru, vastab peaminister Jüri Ratas. Palun!

14:58 Krista Aru

Härra juhataja! Austatud peaminister! 22. märtsil toimus Teadus- ja Arendusnõukogu istung. Üks nõukogu istungi otsuseid oli selline, et riigipoolne toetus Teadus- ja Arendustegevusele peaks kuni aastani 2021 säilima vähemalt 2017. aasta tasemel, see on umbes 0,83%. Kas see otsus tähendab, et teadus- ja arendusnõukogu – ma järeldan, et siis ka valitsus – on teinud korrektiive kehtivas strateegias "Teadmistepõhine Eesti" ja ka konkurentsivõime kavas "Eesti 2020"?

14:58 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile selle küsimuse eest! Ma arvan, et see protsent, millega on õige opereerida, on tegelikult 0,75, nii nagu on ka sellel aastal. Läbi on tõesti käinud erinevaid protsente ja ka märtsikuulisel TAN-i nõupidamisel oli see üks teema, et mis siis õige protsent on. Punkt üks. Punkt kaks on see, kas on muutunud eesmärk, et jõuda ühe protsendini. Kindlasti ei ole muutunud. Kindlasti ei ole muutunud! Te vist ütlesite, et kui tõsta tänast taset ühe protsendini, siis see on ca 50 miljonit eurot, natukene rohkem. Loomulikult on see väga tõsine eelarverida – ma ei taha öelda, et kulurida, sest ma arvan, et teadus- ja arendustegevus toob tulevikus alati rohkem tagasi. Teadus- ja Arendusnõukogu otsus oli tõesti see, et praegusest tasemest allapoole langeda ei tohi. Seetõttu on seal ka see sõna "vähemalt". Aga eesmärk muutunud ei ole.

Te küsisite, kas midagi on veel muutunud. Muutunud on minu arvates see, et ühelt poolt on alati oluline, kui palju avalik sektor teadus- ja arendustegevusse paneb. Sama oluline on tegelikult ju ka see, et avalik sektor peab igas mõttes aitama kaasa, toetama, subsideerima erasektorit. Sisend, mis selleksamal Teadus- ja Arendusnõukogu istungil ka valitsusele anti, oli see, et kaaluda tõsiselt Euroopa Tuumauuringute Keskusega ühinemist. See ettepanek kiideti nõukogu istungil heaks ja see oli üks sisend ka riigi eelarvestrateegia koostamisel. Ma ei saa hetkel öelda, et riigi eelarvestrateegia on lõpuni otsustatud, sest arutelud veel käivad.

14:58 Esimees Eiki Nestor

Krista Aru, palun!

14:58 Krista Aru

Aitäh, härra juhataja! Austatud peaminister! Ma pöördun uuesti tagasi selle juurde, et Teadus- ja Arendusnõukogu ütleb oma otsuses, et peab säilitama seda 0,75%. Varasematel aegadel oleme selgelt pidanud kinni sellest, et tase vähemalt 1% SKT-st on saavutatav. Miks seda nüüd korrigeeriti nii, et 2017. aasta tasemest allapoole ei lange?

14:58 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Ma ütlen veel kord: ei, eesmärki ei ole muudetud. Eesmärk on meil ju kirjas ka Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegias 2014–2020 "Teadmistepõhine Eesti", mis näeb ette, et teadus- ja arendustegevuse rahastamist riigi- ja kohalikust eelarvest suurendatakse 2015. aastaks 1%-le SKT-st ja edaspidi hoitakse seda sel tasemel. Samas tuleb tunnistada, et senised riigieelarve seadused ning ka kehtiv riigi eelarvestrateegia ei ole olnud selle eesmärgiga kooskõlas. Tegelik rahastamise maht on jäänud teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegias seatud sihttasemest allapoole. Ja nagu ma eelmises vastuses ütlesin, sellest tasemest jääb meil praegu ca 50 miljonit puudu. Kõnealune otsus tehti nüüd selleks, et olla kindel – see on ka praeguse valitsuskoalitsiooni soov –, et teadus- ja arendustegevuse rahastamine ei saa langeda allapoole sellest tasemest, mis on aastal 2017. See on see minimaalne kindlustunne, mida anda, ja ka sisend valitsuskoalitsioonile, sisend Riigikogule, et sellest tasemest allapoole minna ei saa. Eesmärk on avalikus sektoris jätkuvalt seesama 1%. Aga tulles korra tagasi CERN-i juurde, siis CERN-iga ühinemine, mis peaks ka riigi eelarvestrateegia järgi lõplikult aset leidma aastal 2019, annab kindlasti just selle raamistiku, mida riik peab erasektorile looma: võimaluse osaleda kõrgtehnoloogilistel hangetel ja meie insenere sinna saata, saada paremaid teadmisi. Seda valitsus kindlasti tagab.

14:58 Esimees Eiki Nestor

Krista Aru, palun, teine täpsustav küsimus!

14:58 Krista Aru

Aitäh, härra juhataja! Austatud peaminister! Kõikides olulistes strateegiadokumentides, ka valitsusliidu leppes, on väga selgelt sõnastatud, et teadus- ja arendustegevusse tuleb rohkem kaasata erakapitali ja et valitsusliit töötab selleks välja täiendavad motivaatorid. Kas need on olemas ja millised need on? Millal need rakenduvad? Teadus- ja arendustegevuse praeguse finantseerimisega kaotab Eesti kõik need eelised, mis on varasema tööga saavutatud.

14:58 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Kindlasti ei tohi neid eeliseid kaotada ja kasvupinnast peab juurde saama. Seetõttu tegi Teadus- ja Arendusnõukogu ka otsuse CERN-iga liituda, see oli arutuse all viimases TAN-is. Ma tean, et see oli riigi eelarvestrateegia koostamise käigus arutusel ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ja Rahandusministeeriumi vahel. Ma usun, et riigi eelarvestrateegia kajastab juba lähiaastatel ka Eesti osamakset Euroopa Tuumauuringute Keskuses. Nagu ma teie eelmisele küsimusele vastasin, annab see kindlasti meie ettevõtetele võimaluse osaleda nendes hangetes, mis on väga kõrgel tasemel ja teadusmahukad. See annab parema ettevalmistuse ja suurema teadmistepagasi meie inseneridele. Ma olen veendunud, et CERN-i vahendusel tehtavate hangete kaudu paraneb tehnoloogia ja teadmiste siire Eesti majandusse. Nii et see on üks väga reaalne samm, mille praegune valitsus on teinud, et suurendada just erasektori osakaalu teadus- ja arendustegevuses.

Teine pool, mis minu arvates ei ole praegu kõige paremini korraldatud ja mida võiks ja tuleks paremini korraldada, on statistiliste andmete saamine ettevõtetelt, kes tegelevad teadus- ja arendustegevusega, see, kuidas nad annavad oma teadus- ja arendustegevuse investeeringutest ja oma tulemustest teada. Ma arvan, et Eestis on erasektori osa pigem suurem, kui me seda statistikas näeme.

14:58 Esimees Eiki Nestor

Urmas Kruuse, palun!

14:58 Urmas Kruuse

Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt peaminister! Tegelikult on kurb kuulda, et valitsus isegi ei plaani teadus- ja arendustegevuse raha kasvatada, vaatamata sellele, et suhkrumaksuga soovitakse eelarvesse väga palju miljoneid lisada. Kas te ei muretse selle pärast, et maaülikooli veterinaariaõpe, mis vajab hädasti lisaks sadu tuhandeid, võib oma rahvusvahelise akrediteeringu kaotada? Kas te olete oma kabinetti kutsunud haridus- ja teadusministri ning ka maaeluministri, et seda probleemi lahendada?

14:58 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! Te olete valesti aru saanud. Ma kordan siis üle. Vastupidi, esiteks ei ole valitsus grammigi taganenud eesmärgist viia avaliku sektori teadus- ja arendustegevuse rahastamise osakaal 1%-ni SKT-st. Teiseks, me oleme valitsuskabineti ja koalitsiooni tasandil teinud läbi analüüsitud otsuse, mille sisendi on meile andnud Teadus- ja Arendusnõukogu ehk TAN, et CERN-iga liitumine suurendab Eesti erasektori potentsiaali ja võimekust teadus- ja arendustegevuses rohkem kaasa lüüa, rohkem teadmisi saada.

Tulles veterinaariaõppe juurde, siis jah, see teema oli meil laual, kui me olime Sagadi looduskoolis ja arutasime riigi eelarvestrateegiat. Selle õppe eest maaeluminister kindlasti seisab. Nagu ma ütlesin, riigi eelarvestrateegia ei ole veel lõpuni kokku lepitud, arutelud alles käivad.

Kuna te puudutasite rahastamisküsimust, siis ma soovin teadus- ja arendustegevuse osas veel mainida, et valitsuskoalitsioonile on oluline panustada rohkem ka teistesse valdkondadesse, mis on otseselt teadus- ja arendustegevusega seotud. Mida ma selle all silmas pean? Ma pean silmas näiteks doktoriõpet, doktoriõppe stipendiume. Valitsus on ka oma koalitsioonileppes välja öelnud, et me soovime selleks lisarahastust anda, ja see lisarahastus kindlasti tuleb. Teadus- ja arendustegevuse puhul on samuti väga oluline õpetajaid toetada. Õpetajate toetamine, õpetajate palgatõus on ju praegugi eelarves sees. Muuta teadust atraktiivsemaks, et sinna rohkem noori tuleks ning professionaalne ja õppe tase tõuseks – kõike seda plaanib valitsus teha ja hoiab fookuses.

14:58 Esimees Eiki Nestor

Aitäh! Peaminister on ennast soojaks rääkinud, vastused muutuvad pikemaks ja mul on keeruline neid lõpetada. Andres Ammas, palun!

14:58 Andres Ammas

Aitäh, lugupeetav eesistuja! Lugupeetav peaminister! Miks te Sagadi looduskoolis koos olles eelistasite siiski mitmesuguseid taristuobjekte või Linnahalli renoveerimist sellele variandile, et rohkem vahendeid teadus- ja arendustegevusse suunata? Ma saan aru, et teie ees on valikud, aga te ise räägite kogu aeg majanduskasvu elavdamisest. Uus majandus maailmas areneb muljet avaldava tempoga. Kui me väga kiiresti kaasa ei jookse, siis me jääme maha. Paigalseis on tegelikult tagasimine. Mulle on pisut arusaamatu, miks teie eelistuste hulka ei kuulu teadus- ja arendustegevus, võrreldes mõne muu valikuga, milleks te otsustate laenu võtta.

14:58 Peaminister Jüri Ratas

Kõigepealt suur tänu! Ei, kindlasti ei saa öelda, et teadus- ja arendustegevusel ei oleks nii suurt kaalu või osa, et me kuidagi vastandame teadus- ja arendustegevust, nagu te ütlesite, Linnahallile või mingitele teistele taristuobjektidele. Nii see ei ole. Vastupidi, ma tean, et näiteks Haridus- ja Teadusministeerium konkreetset on taotlenud ka järgmise aasta riigieelarve osas lisavahendeid teadus- ja arendustegevuseks. Ja nagu ma ütlesin, Sagadi looduskoolis RES-i lõpparutelu veel ei olnud ja ega see ei olnudki eesmärk omaette. Eesmärk oli teha tõsine arutelu ja me oleme liikunud päris tugevasti selles suunas, et riigi eelarvestrateegias lähiajal kokku leppida. Me teame, et aprilli lõpuks peab olema eelarvestrateegia paigas.

Nii et ei, ma ei vastandaks neid asju. Vastupidi, me püüame leida teadus- ja arendustegevuseks lisavahendeid, et tase ei langeks. Tuleb ka öelda, et valitsus arutab praegu seda riigi eelarvestrateegiat, mille eelmine valitsus on heaks kiitnud. Ja kui tulla korra tagasi teie pinginaabri küsimuse juurde, siis hetkel on tõesti selline seis, et teadus- ja arendustegevuse rahastus väheneb, kui me jääme selle eelarvestrateegia juurde. Me ei soovi, et see rahastus väheneks. Teadus- ja Arendusnõukogu andis valitsusele väga tugeva sisendi, et see ei tohi väheneda. Mis puutub teie mainitud taristuobjektidesse, olgu see siis Via Baltica, olgu see rongiliiklus või rahvusvaheline konverentsikeskus, siis ma arvan, et need kindlasti elavdavad majandust.

14:58 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

14:58 Esimees Eiki Nestor

Jürgen Ligi küsimus peaminister Jüri Ratasele. Palun!

14:58 Jürgen Ligi

Aitäh! Härra peaminister! Ardo Hansson on nimetanud teie rahanduspoliitikat omakasupüüdlikuks ja majanduse kasvupotentsiaali kahjustavaks. Seda võiks nimetada ka röövimiseks. Te olete võtnud eelmise valitsuse kogutud reservid ja struktuurse ülejäägi puhvri. Te olete võtnud maksumaksjalt kuut uut maksu ja tõstmas seniseid ning sunnite järgmist valitsust tegema kärpeid. Öelge, kas te sellega tahategi ajalukku jääda või on teil veel mõni unistus?

14:58 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile, hea küsija! Ma kordan üle selle, mida ütlesin varem, kui härra Herkel esitas oma küsimuse eelarve kohta. On üks väga selge ühine seisukoht, see on see, et valitsuskoalitsioon hoiab riigieelarve keskmisena struktuurses tasakaalus. See on kindlasti see, millest me lähtume ja kus me järele ei anna. Kui te räägite sellest, mida praegune valitsus on üle võtnud, siis on tõsi, et me peame otsa vaatama SKT lõhe negatiivsusele, mis on viimastel aastatel olnud. SKT lõhe on kogu aeg olnud negatiivne. See tähendab, et tegelikult me ei suuda oma majanduspotentsiaali ära kasutada. Selge on see, et selliste meetmetega, nagu viimastel aastatel on olnud, edasi minna ei saa.

Meie soov on, esiteks, et SKT lõhe peab vähenema, see negatiivsus peab kaduma. Teiseks, selleks tuleb teha tõsisemaid investeeringuid. Nagu ma juba varem ütlesin, plaanib riik järgmisel aastal teha läbi aegade suurimaid investeeringuid – ca 1,8 miljardi euro ulatuses. Me soovime majanduses tõesti ka teatud erisusi teha, et majandust elavdada, näiteks merendussektoris. Te tõite välja maksupoliitika. Vastupidi, me oleme paljud maksutõusud, mis mõnes ettevõtlussektoris oleksid olnud, ma ütleksin, pärssivad või ohuks, ära kaotanud – näiteks majutusasutuste käibemaksu tõus ja diislikütuse aktsiisi tõus järgmisel aastal, mida plaanis eelmine valitsus. Nii et tänane valitsus seisab väga kindlalt selle eest, et majanduskeskkond paraneks ja elavneks.

14:58 Esimees Eiki Nestor

Kell on 14.00.56. Infotund on lõppenud. Aitäh, peaminister! Aitäh, Vabariigi Valitsuse liikmed!